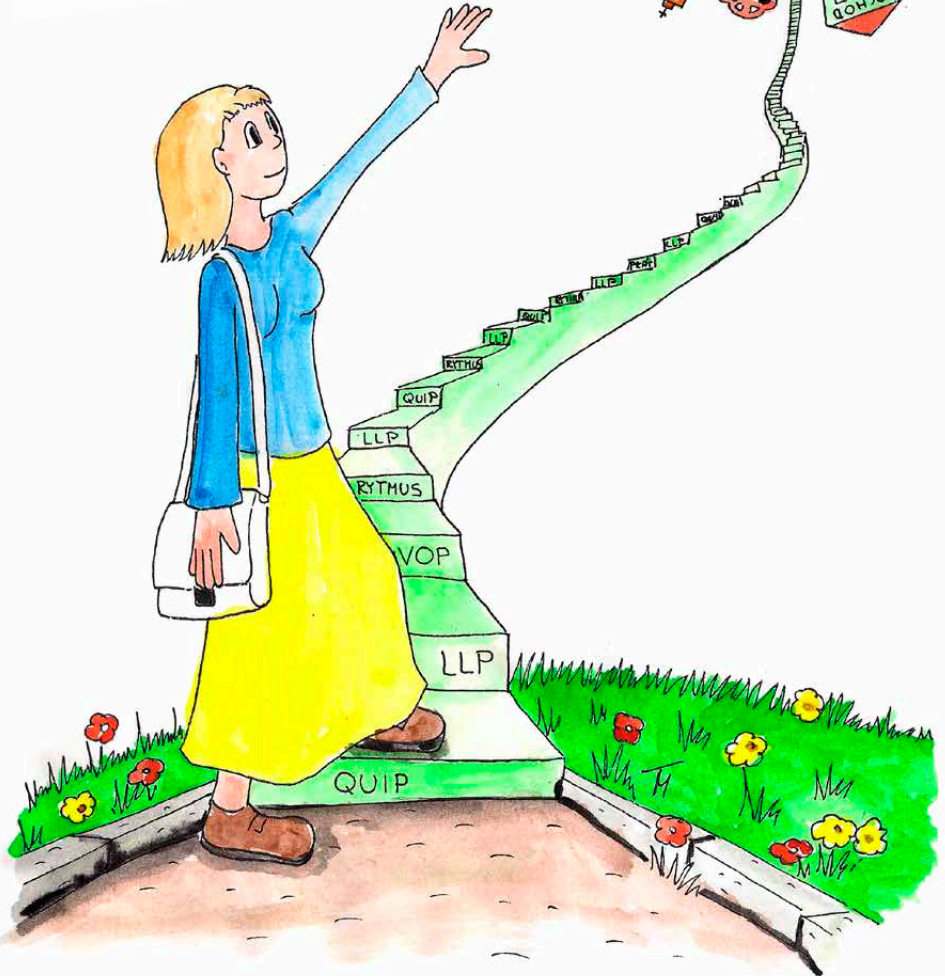
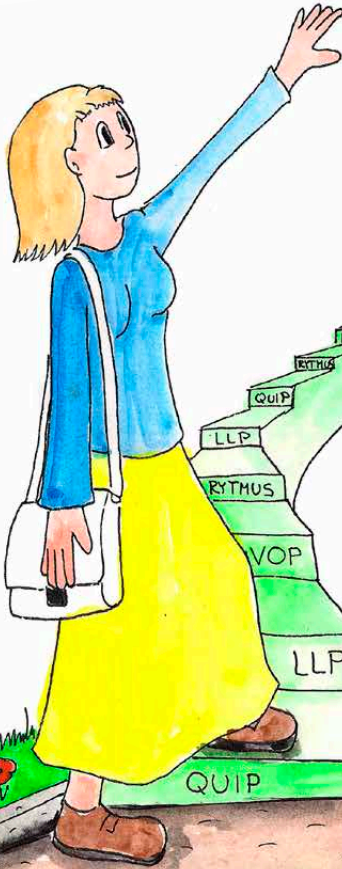
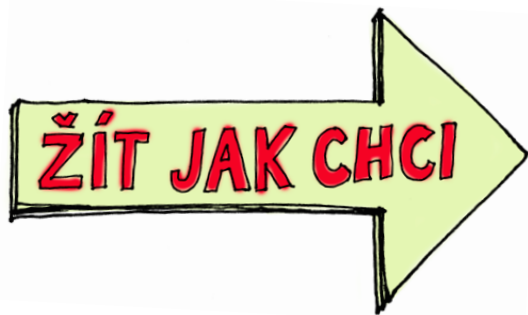

ŽÍT JAK CHCI

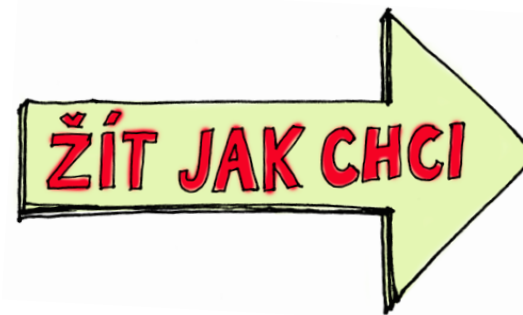
Tento dokument napsali:
Jan Strnad
Milena Johnová
a Radka Čebišová
z organizace Quip, z. ú.
www.kvalitavpraxi.cz

Nadační fond České spořitelny nám dal část peněz,
abychom mohli dokument napsat.

ISBN 978-80-903921-2-0

Co máte před sebou

Je to srozumitelný dokument.
Popisuje cestu Evy z ústavu do vlastního bydlení.
Aby se jí to povedlo, musela získat zpět svoji svéprávnost.

Proč jsme napsali tento dokument

Mnoho lidí žije v ústavech. Někteří tam jsou nešťastní.
Někdo neví, že má právo žít po svém.
Žít po svém znamená, že žiju na místě, které si vyberu.
Také žiji s lidmi, které si vyberu.
Opustit ústav je těžký úkol.

Jak vám dokument pomůže

Na cestě za životem podle svých představ se můžete
potkat s těžkostmi. Pokusíme se vám je vysvětlit.
Budeme rádi,
když vám přineseme informace a dodáme odvalu.

Situace Evy a co je to ústav

Co se děje:

Eva je 42 letá žena.
Pracuje v prádelně ve městě.
Po práci a o víkendech se setkává s přáteli,
kteří žijí ve stejném městě.
Žije v ústavu.

Co na to říká Eva:

Lidé žijí v ústavu,
když jim ostatní nepomohou žít doma.
Všichni si mysleli,
že když mi nemůže pomáhat moje rodina,
je pro mě ústav nejlepší řešení.
Lidem, co pracují v ústavu, se říká asistenti.
Lidé v ústavu musí dodržovat ústavní pravidla.
Pravidla vymýšlí ústav.
Musím říkat asistentům, kdykoliv jdu ven.
Třeba na vycházku do města nebo do práce.
Musím asistentům oznámit, že jsem se vrátila.
Když nebudu souhlasit s dodržováním pravidel,
nebudou ochotni mi pomáhat.
Ústavům se dnes říká domovy.

Co to je podpora při rozhodování

Co se děje:

Eva není v domově spokojená.
Radí se s přáteli, co má dělat.
Nakonec se rozhodla, že z domova odejde.
Eva i její přátelé vědí, že každý může žít, kde chce.

Co na to říká Eva:

Udělal jsem první velké rozhodnutí ve svém životě.
Rozhodla jsem se odejít z domova.
Nejdřív jsem jen byla nespokojená.
Nevěděla jsem, co mám dělat.
Přemýšlela jsem, jestli bych mohla žít jinde.
Dlouho jsme si o tom s přáteli povídali.
S čím budu potřebovat pomoc
a kdo mi pomůže.
Také jestli mám peníze
na bydlení ve svém bytě.
Jestli mi nebude smutno.
Co bude lepší a co horší než v domově.
Věděla jsem,
že odejít z domova bude lepší než zůstat.

Co to je podpora při rozhodování

Eva ještě říká:

Moje přemýšlení a povídání s přáteli se nazývá rozhodování.

Bylo to těžké rozhodování.

Naštěstí jsem na to nebyla sama.

Přátelé mi při rozhodování moc pomohli.

Někdy jde v rozhodování o malou věc.

Třeba koupit si svačinu.

Někdy se rozhodování týká velkých věcí.

Velké věci jsou třeba:

- kde budu bydlet
- jestli půjdu do nemocnice na složitou operaci

U velkých věcí je dobré poradit se s někým, komu věřím.

S přáteli, rodiči nebo s asistentem.

Mám právo vybrat si, kde budu žít.

Nikdo mne nesmí nutit žít v domově nebo v jiném zařízení.

Když budu potřebovat pomoc, může přijít za mnou domů.

Co je to právní jednání a svéprávnost

Co se děje:

Smlouvu s domovem i pracovní smlouvu za Evu podepisovala úřednice městského úřadu. Je to její opatrovnice. Eva má totiž omezenou svéprávnost.

Co na to říká Eva:

Jako každý člověk mám různá práva. Mohu se rozhodnout, jestli něco udělám. Také se mohu rozhodnout, jestli něco neudělám. Každé právo je spojené s povinností. Povinnost znamená, že to musím, opravdu musím. Po rozhodování následuje jednání. Když jdu třeba na procházku, tak se tomu říká jednání. Mám na to právo. Když se rozhodnu a jdu, nic se na mém právu nemění.

Co je to právní jednání a svéprávnost

Eva ještě říká:

Z právního jednání mi ale vznikají nová práva a nové povinnosti.

Právní jednání je třeba, když si koupím televizi.

Můžu si televizi odnést. To je moje nové právo.

Musím za ni zaplatit. To je moje nová povinnost.

Když nezaplatím, tak mě k tomu prodávající může nutit.

Nebo si televizi vezme zpátky.

Svéprávnost znamená, že můžu dělat právní jednání sama.

Já mám omezenou svéprávnost.

To znamená, že můžu dělat sama jen některá právní jednání.

Můžu si koupit něco malého. Třeba kávu v kavárně.

Větší právní jednání za mě musí dělat opatrovnice.

Tak to stanovil soud.

To je třeba bydlení v domově.

Opatrovnice by mi měla všechno vysvětlit.

Potom udělá právní jednání za mě.

Opatrovnice má udělat právní jednání tak, jak to chci já.

Jenom kdybych chtěla udělat něco,

čím bych si hodně ublížila, může to udělat jinak.

Tak, jak si myslí, že je to pro mě nejlepší.

Eva chce ukončit smlouvu s domovem a pronajmout si byt

Co se děje:

Eva s pomocí přátel řekla opatrovnici, že chce ukončit smlouvu s domovem. Řekla, že chce uzavřít nájemní smlouvu na byt. Opatrovnice si myslí, že Eva nemůže žít jinde než v domově. Opatrovnice smlouvu neukončila.

Co na to říká Eva:

Smlouvy za mě podepisuje moje opatrovnice. Podepsala za mě i smlouvu s domovem. Když někdo podepíše smlouvu, která se mu později nelíbí, tak ji může ukončit. Chtěla jsem smlouvu ukončit a z domova odejít. Opatrovnice smlouvu ukončit nechtěla. Říkala mi, že nikde jinde žít nemůžu. Že to nezvládnu. V domově vědí, že chci pryč. Domov musí o tom, že tam nechci žít, napsat soudu. Mohu to soudu napsat i já, nebo mí přátelé. Soud může rozhodnout, že nemusím žít v domově.

Význam opatrovnické rady pro Evu

Co se děje:

Opatrovnice říká, že pro Evu bude hledat chráněné bydlení. To je prý jediná možnost, když nechce žít v domově. Eva nechce do chráněného bydlení. Ví, že zvládne bydlet sama. Nepotřebuje ani pomoc asistentů, protože má přátele, kteří jí pomáhají. Přátelé založili opatrovnickou radu. Opatrovnice teď nemůže přestěhovat Evu do chráněného bydlení.

Co na to říká Eva:

Chráněné bydlení je bydlení třeba v bytě, ale s dalšími lidmi. Člověk tam nebydlí sám. Stává se, že si nemůže vybrat spolubydlící. V chráněném bydlení jsou pravidla stejně jako v domově. Chráněné bydlení je jako menší domov. Moje opatrovnice nesmí o některých důležitých věcech rozhodovat sama.

Význam opatrovnické rady pro Evu

Eva ještě říká:

Na nejvýznamnější rozhodnutí dohlíží soud.

Na některé důležité věci může místo soudu dohlížet opatrovnická rada.

Opatrovnická rada je skupina lidí, kterým na mně záleží.

Opatrovnická rada kontroluje, jestli opatrovnice jedná správně.

Také mi pomáhá rozumět tomu, co opatrovnice dělá.

Když mi nikdo nepomáhá, nerozumím, co opatrovnice dělá.

Plán odchodu z ústavu do vlastního bydlení

Co se děje:

Eva a její přátelé z opatrovnické rady připravili plán, jakou pomoc bude mít, když odejde z domova. V plánu bylo, co bude Eva potřebovat. V plánu také bylo, jak se zajistí pomoc. Přátelé Evy se domluvili, že všechno dokážou zajistit sami. Ukázalo se, že Eva nepotřebuje chráněné bydlení. Tak vznikl plán pro samostatný život Evy. Všichni mohli vidět, jak to má Eva domluvené.

Co na to říká Eva:

Přátelé mi pomáhají dosáhnout toho, co chci. Upozorňují mě na rizika a hledají cesty, jak se jim vyhnout. Plán pro samostatný život popisuje, co je potřeba zařídit, než odejdu z domova do vlastního bytu. Co je potřeba koupit do bytu. Kde a jak založit bankovní účet. Jak mi ostatní pomůžou platit nájemné. Jak mi mají pomáhat s rozhodováním. A další důležité věci.

Soudní řízení o svéprávnosti

Co se děje:

Opatrovníci nešlo přesvědčit, aby ukončila smlouvu Evy s domovem. Eva nemohla odejít. S přáteli se domlouvá, že to udělají jinak. Eva potřebuje vrátit svéprávnost. Přátelé z opatrovnické rady pomáhají Evě napsat soudu o tom, že chce vrátit svéprávnost. Soudní řízení je zahájeno. Eva si vybírá svého právníka, aby jí pomohl v soudním řízení.

Co na to říká Eva:

Omezení svéprávnosti může změnit nebo zrušit jenom soud. Není to jednoduché. Soud musí zjistit hodně informací. Pak o nich musí přemýšlet. Napsala jsem soudu dopis, že chci být svéprávná. Tomu dopisu se říká návrh.

Soudní řízení o svéprávnosti

Eva ještě říká:

Soud má na to stanovený postup:

- Zjišťuje informace, jak se mi vede.
- Zjišťuje, co zvládám sama a s čím potřebuji pomoci.
- Také se zajímá o to, jaká mi hrozí rizika.
- Může se ptát opatrovnice, rodiny, přátel, sociální služby, lékařů.
- Pak se všichni sejdeme u soudu.
- Nakonec soudce řekne, jak to bude. Tomu se říká rozsudek. Ten mi pošlou poštou.
- Když s rozsudkem nesouhlasím, můžu se odvolat.

Postupu se říká soudní řízení.

Soudní řízení začne, když soudu přijde návrh.

Soud ho může začít také sám, kdykoli se mu to zdá důležité.

Soud se se mnou musí setkat.

Je to proto, aby si udělal představu o tom, jak to chci já.

V řízení musím mít svého zástupce.

Zástupce mi určí soud.

Také si ho mohu vybrat sama.

Zástupce mi má pomáhat, aby všechno proběhlo tak, jak má.

Je lepší, když mě zastupuje někdo, komu věřím.

Soudní znalec nedoporučil vrácení svéprávnosti

Co se děje:

Soud stanovil soudního znalce. Znalec řekl, že Eva má být omezená tak jako dosud. Řekl, že omezení svéprávnosti je v pořádku, protože to přece jinak nejde. Eva a její přátelé s tím nesouhlasí. Právník jejich názor napsal soudu. Vysvětlovali soudu, jak mohou přátelé Evě pomáhat, aby se mohla bez omezení svéprávnosti obejít.

Co na to říká Eva:

Soud si vybere lékaře, aby si se mnou popovídal a napsal soudu svůj názor. Tomu lékaři se říká soudní znalec. Jeho názoru se říká znalecký posudek. Názor lékaře je důležitý, ale nikdo nerozumí všemu. Lékař rozumí hlavně nemocem. Když mě vidí poprvé, nemůže toho o mém skutečném životě moc vědět. Jak žiju, co dělám a co umím, nezáleží přeci jenom na mém zdraví. Nikdo nemůže vědět, co se stane v budoucnu.

Soudní znalec nedoporučil vrácení svéprávnosti

Eva ještě říká:

Je dobré být opatrný.

Je ale také potřeba zkoušet nové věci.

Jinak se nic nenaučím.

Ze všeho nejvíc záleží na tom,
kdo a s čím mi může pomáhat.

Tohle všechno je potřeba soudu napsat
a vysvětlit.

Jenom tak se dá dojít k rozsudku,
který mi bude opravdu pomáhat.

Soudní jednání a rozsudek

Co se děje:

Soudce vyslechl Evu, její přátele, soudního znalce i opatrovnici. Nakonec Evě vrátil svéprávnost. Schválil také smlouvu o nápomoci. Z členů opatrovnické rady se stali podpůrci.

Co na to říká Eva:

Nakonec se všichni potkáme u soudu. Říká se tomu soudní jednání. Proberou se všechny informace, které soud získal. Potom soudce řekne rozsudek. Když to jde zařídit jinak, soud moji svéprávnost nesmí omezit. Pokud stačí pomoc podpůrců, není potřeba ani opatrovnice. Právník navrhl, abychom s mými přáteli uzavřeli smlouvu o nápomoci. Smlouva o nápomoci je moje domluva s lidmi, kteří mi budou pomáhat. Je to slib od nich i ode mne.

Soudní jednání a rozsudek

Eva ještě říká:

Mí přátelé z opatrovnické rady se podle smlouvy stanou mými podpůrci.

Podpůrce není opatrovnice.

Nemůže nic udělat ani rozhodnout místo mě.

Vysvětluje mi věci a hledá, jak se dají dělat.

To mi méně překáží,

než když za mě všechno vyřizuje opatrovnice.

Takhle se toho více naučím.

Podpůrců může být víc.

To je dobré, protože se mohou střídat.

Každý z nich lépe rozumí něčemu jinému.

Také se navzájem kontrolují.

Smlouvu o nápomoci musí soud schválit, aby byla platná.

Aby to každý poznal, dá na ni soud razítko.

Eva ruší smlouvu s domovem a odchází bydlet do pronajatého bytu

Co se děje:

Eva s pomocí podpůrců zrušila smlouvu s domovem. Za krátký čas odešla bydlet do vlastního bytu. Nájem a služby platí z vlastního bankovního účtu. Používá i platební kartu. Se vším jí pomáhají podpůrci. Evě pomáhají i další kamarádi.

Co na to říká Eva:

V životě dělám hodně právních jednání.

Právní jednání jsou třeba:

- Podepsání smlouvy
- Nakupování
- Jednání na úřadech

Někdy to bez právních jednání nejde. Mohou hodně změnit.

Podpůrci mi při právních jednání hlavně radí. Když mám podepsat smlouvu, řeknu jim o tom.

Eva ruší smlouvu s domovem a odchází bydlet do pronajatého bytu

Eva ještě říká:

Taky mě upozorní,
když je právní jednání potřeba,
ale já o tom ještě nevím.
Vysvětlí mi, o co jde a jaké mám možnosti.
Upozorní mne, pokud jsem přehlédla nějaká rizika.
Pak už vím, jak mám dosáhnout toho, co chci.
Mohu to udělat sama.
Pokud chci, mohou u toho být se mnou.
Třeba na úřadě, v bance nebo u lékaře.
Jsem moc ráda, že je mám.
Když potřebuji, tak mi poradí.
Díky nim mohu žít tam, kde chci.
Byla to dlouhá cesta, ale už nebydlím v domově.
Bydlím ve svém bytě.

Kdo Vám může pomoci na cestě z ústavu a ke svéprávnosti

Co se děje:

Jsou organizace, které pomáhají lidem, když chtějí získat zpět svoji svéprávnost. Také mohou lidem pomáhat odejít z ústavu. Dělají to vždycky tak, jak chce člověk, který přichází s prosbou o pomoc.

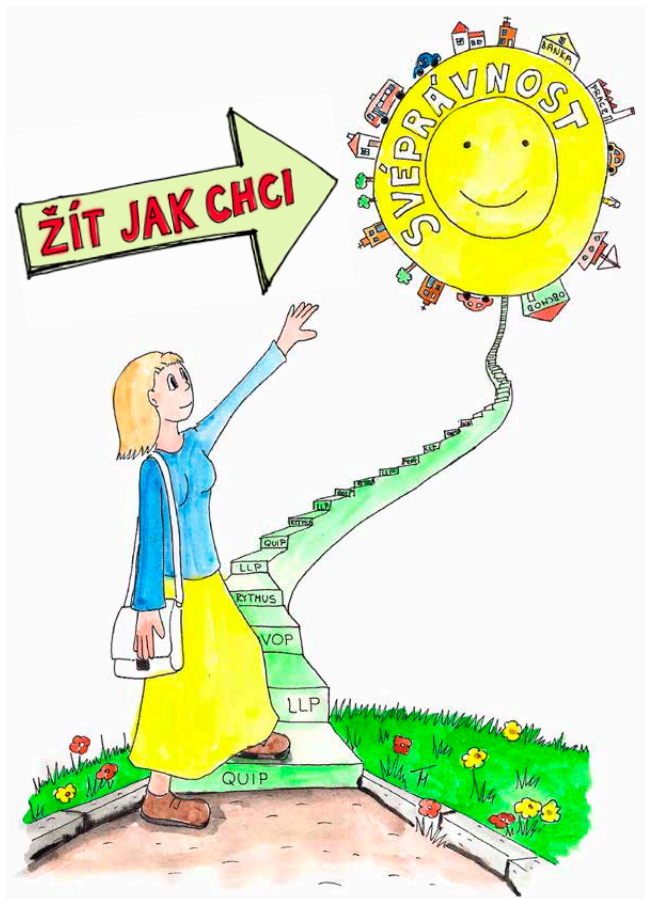
Co na to říká Eva:

Znám několik organizací, které mohou pomoci.

Jsou to:

- Quip
- Liga lidských práv. Mají zkratku LLP.
- Rytmus – Od klienta k občanovi
- Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením. Mají zkratku SPMP.
- Veřejný ochránce práv. Má zkratku VOP.
- Jsou i další.

Tento dokument je napsán
v podobě snadno srozumitelného textu.

Tento dokument napsala v roce 2017 organizace Quip, z.ú.
www.kvalitavpraxi.cz

Za obrázky v tomto dokumentu děkujeme Petře Šmídové
Za grafickou úpravu dokumentu děkujeme Janě Štěpánové
www.red-green-blue.eu

ISBN 978-80-903921-2-0